

Od budovateľského socializmu, cez divoký kapitalizmus až k digitálnym fuškám

Kedy bude ten správny čas na skrátenie pracovného času? Túto otázku sme položili odborníkom v rámci konferencie KOZ SR o budúcnosti práce v 21. storočí. Bude kratší pracovný čas, resp. dlhší víkend revolúciou, ako bola tá, ktorou sa pevne stanovil osemhodinový pracovný deň, ktorý trvá dodnes? Odpovedí je niekoľko. Experti sa však jednoznačne zhodli, že práve teraz je priestor, ale aj potreba o zmene pracovného času hovoriť a aj k tomu smerovať.

Už je to vyše sto rokov, kedy prvá Československá republika zaviedla osemhodinový pracovný čas, ktorý funguje doteraz. Správny čas na takúto zmenu je podľa spoluzakladateľky a výkonnej riaditeľky Stredoeurópskeho inštitútu pre výskum práce (CELSI) Marty Kahancovej vždy, je však potrebné najskôr definovať, čo presne skracovanie pracovného času znamená a zodpovedať všetky otázky, ktoré sa spolu s touto problematikou vynárajú. Dodala, že „spoločnosť sa mení a posúva sa k oveľa väčšej diverzifikácii, pričom stále menej a menej zamestnancov sa týka štandardný pracovný pomer, ktorý je ukotvený v legislatíve. Dnes už máme veľa foriem zapojenia sa na trh práce, niektoré sú, dokonca, až veľmi prekérne, preto musíme zohľadniť aj to, ako sa dotkne skracovanie času ľudí, ktorí nemajú úplne štandardné pracovné úväzky“.

Odborníci sa zhodujú, že skracovanie pracovného času je, jednoznačne, výzva, ktorej by sme sa však nemali obávať. Je niekoľko dôvodov, prečo je potrebné a vôbec žiadúce sa problémom trhu práce venovať. *„Pracovné miesta totiž nemajú len byť, ale majú byť najmä kvalitné a dobré. Hoci je miera nezamestnanosti nižšia, ako sa zlepšili pracovné miesta? Práca je najvzácnejší výrobný faktor, ktorý nie je nahraditeľný,“* zdôraznil špecialista na regionálny rozvoj a ekonóm Anton Marcinčin.

Zmeniť by sme mali podľa expertov v prvom rade pohľad na to, že Slovensko je a má byť naďalej iba montážnou dielňou. Rovnako je potrebné prestať nazerať na pracujúcich ľudí v tomto priemysle len cez optiku nízkych miezd a lacnejšej pracovnej sily, ktorá je ochotná pracovať, doslova, vo dne v noci.

Potreba a tlak na skrátenie pracovného času je potrebné aj v súvislosti s čoraz naliehavejšou klimatickou krízou. Ako poznamenal Richard Šťahel z Filozofického ústavu Slovenskej akadémie vied, *„či chceme, či nechceme, sme súčasťou globálneho priestoru“*. Upozornil, že *„Slovensko tiež čelí dôsledkom klimatických zmien, pričom podľa predikcií budeme mať okolo roku 2050 v našej krajine klímu, ktorá je typická pre Stredomorie, avšak bez efektu Stredozemného mora, a to výrazne ovplyvní všetko, aj prácu“*.

Tieto predpovede sa nám môžu zdať, v niektorých prípadoch, nereálne, keďže hovoríme o desiatkach rokov dopredu. Faktom je, že už v dnešných klimatických podmienkach, počas letných mesiacov, nariaďujú niektorí zamestnávateľia napr. skorší odchod a ukončenie práce.

Na stole máme tiež novú európsku smernicu, ktorá sa týka tzv. platforiem. Podľa Marty Kahancovej smernica odpovedá na dôležité otázky, pri ktorých je zásadné zadefinovať, či vystupujú platformy ako zamestnávateľia, alebo sú len sprostredkovateľmi práce. Európska smernica zmení aj spôsob zadelovanie práce a času cez platformy, pretože týmto ľuďom prácu zadáva algoritmus a práve tu dochádza k istej prekerizácii. Aj z toho dôvodu smernica nariaďuje maximálny pracovný čas.

Skracovanie pracovného času bude podmienené a ovplyvnené vyššie spomenutými faktormi a dôvodmi, napriek tomu je podľa odborníkov načase hľadať riešenia, a to nielen na strane zamestnávateľov, ale rolu tu zohrá najmä štát a legislatíva.

Zdroj: www.kozsr.sk